

Foto Svend Erik Andersen

Det fremmede som historisk drivkraft red. af Maria Akhøj Nielsen. Udvalgt ÅBB2010. Bogbinder Hans Meyer

**Årets
Bedste
Bogarbejde
2011**

Invitation – håndindbundne bøger

Hermed følger Invitation til at indsende bøger til **Årets Bedste Bogarbejde 2011**. Frist **18.02.2012**.

Se også www.boghaandvaerk.dk eller kontakt lilli.riget@stofanet.dk.

Fredag 11.11.11, kl. 16.15 præsenteres foreningen af fmd. Erland Kolding Nielsen; kl. 16.30 vil fmd. f. Komitéen for Årets Bedste Bogarbejde 2010, Christian Kaaber, kort introducere udstillingen *ÅBB2010*, efterfulgt af en lille reception. Der er ingen prisoverrækkelser i år. Eventuelle andre aktiviteter meddeles på www.boghaandvaerk.dk

Afindholdet:

Et broget billede – ÅBB2010	2-13
I xylografens ramme	14-15
Et monument over truede alfabeter	16-18
Det sker i lokalafdelingerne	19
Det skete i ...	20-29
Bogbind af menneskehud	30-31

BogForum – november 2011

Også i år har foreningen egen stand på *BogForum 11.13.11.11* – atter sponsoreret af Montana Møbler, hvis reoler udgør en flot ramme for en alsidig præsentation af FfB's aktiviteter, især udstillingen *Årets Bedste Bogarbejde 2010 (ÅBB2010)* og et udvalg af foreningens egne udgivelser.

Besøg os på balkonen – stand 380

BogForum 2010 var en succes med et besøgstal på 26.654 og en massiv presseomtale. Også foreningens stand var godt besøgt, se bl.a. *Nyt for Bogvenner*, nr. 1, d.å. Det bliver imidlertid sidste gang i BogForum, da bogmessen fra 2012 flytter til Bella Center. Mere herom senere. /lr

,Et broget billedstof‘

**Årets Bedste Bogarbejde 2010
Motiveringer og takketalere
Designmuseum Danmark
den 19. maj 2011
Reportage: Lilli Riget
Fotos: Torben Dragsby,
hvor ikke andet er nævnt**

Atter i år havde åbningen af udstillingen *Årets Bedste Bogarbejde 2010* samlet et stort antal interesserede, som i Designmuseum Danmarks smukke og fyldte festsal overværede taler og uddeling af forningens hæderspriser.

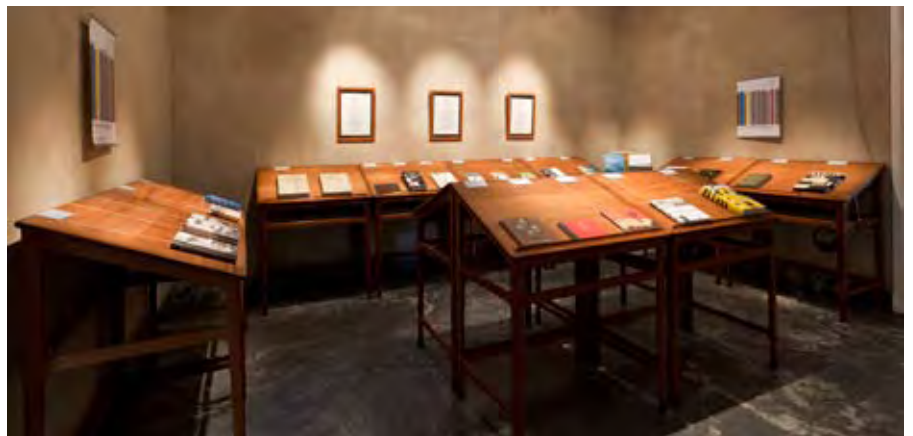
Komiteén for Årets Bedste Bogarbejde har sammen med den særlige komité for Håndindbundne Bøger – som det fremgår af den i maj udsendte katalog – blandt de indsendte bøger udvalgt to fornemme eksempler på fremragende dansk bogdesign og boghåndværk, der

begge blev hædret med Den Danske Bogdesignpris 2010.

Der uddeltes fire Diplomer og forningens Ærespris.

Rammen om den efterfølgende reception var som tilforn museets smukke Grønnegård, også i år begunstiget af smukt vejr og med håndværkere i færd med sceneopbygningen til Holbergs Henrik og Pernille.

På de følgende sider vises glimt fra udstilling og prisoverrækkelser.

Et blik ud over de udvalgte bøger på Designmuseum Danmark

De indsendte håndindbundne bøger med de fem udvalgte i venstre vinduesniche

Museumsinspektør Ulla Houkjær byder på museets vegne velkommen, hvorefter

foreningens formand Erland Kolding Nielsen åbner udstillingen Årets Bedste Bogarbejde 2010 med ordene:

Kære medlemmer, kære gæster, kære prismodtagere, mine damer og herrer.

Som sædvanlig, idet det formentlig er 76. gang i år, kan Forening for Boghaandværk, for hvilken jeg igennem de seneste tre år har den ære at være formand, byde hjertelig velkommen til den årlige præsentation af Årets Bedste Bogarbejde og uddeling af foreningens priser og hædersbevisninger. Foreningen blev stiftet i 1888 og er således en af Danmarks ældste, såkaldt fagligt-ideelle foreninger, f.eks. ældre end Danmarks Biblioteksforening (1905) og Dansk Historisk Fællesforening (nu: Fællesråd, 1909). Komitéen for Årets Bedste Bogarbejde, som den tog navneforandring til i 2007 gennem tilføjjelsen i titlen af vurderingsadjektivet 'bedste', blev nedsat i 1934, 46 år efter foreningens grundlæggelse.

Siden har foreningen med denne festforestilling hvert år gennem udvælgelse af Årets Bedste Bogarbejde både hædret fagets udøvere og forsøgt at skabe opmærksomhed om den dansk-producerede bog, dens design og tekniske kvaliteter.

Udvælgelseskomitéen – hvis formand siden 2008, boghandler og antikvar Christian Kaaber, er udpeget af Foreningens hovedbestyrelse – har i 2010 haft følgende sammensætning: grafisk designer Hedda Bank, illustratør Hanne Bartholin, arkitekt og forlægger Jens Bertelsen, grafiker Dorte Cappelen, grafiker Åse Eg Jørgensen og bogtrykker og grafisk designer Ulla Poulsen Precht. Lilli Riget fra foreningens sekretariat har fungeret som sekretær.

Efter nogle års pause havde vi sidste år den fornøjelse at kunne genoptage traditionen, der sidst blev praktiseret i 2004, med et udenlandsk gæstjury medlem, nemlig fhv. rigsarkivar og rigsbibliotekar, fil. dr. Tomas Lidman, Sverige. Tomas Lidman deltager for 2. gang og har også i år skrevet en prolog til årets katalog, hvor han dels giver sin mening og kriterier for godt bogarbejde, dels bedømmer vort arbejde også i forhold til

Fhv. rigsarkivar og rigsbibliotekar, fil. dr. Tomas Lidman, Stockholm

Sverige. Vi kan fortsat konstatere, at vi i Danmark ikke står tilbage fra vore naboer *hinsidan*. Desværre kan Tomas Lidman ikke være til stede i dag.

Foreningens hæderspriser er *Æresprisen* (indstiftet i 1958), *F. Hendriksen-medaljen* (indstiftet i 1963), foreningens *Diplomer* (indstiftet i 1980), *Den Danske Bogdesignpris* fra 2007, i kategorierne for hhv. *bøger for voksne* og *børnebøger* samt for tredje år i træk *håndindbundne bøger*.

Der blev indleveret knap 200 titler til bedømmelse, hvoraf 25 er udvalgt og vises på dagens udstilling,

der også i de kommende år vil vandre land og rige rundt.

Komitéen for Håndindbundne Bøger, hvis formand også er Christian Kaaber, har derudover i år bestået af håndbogbinderne Flemming Dupont Andersen, Birthe Lassen, Peter Reinhardt og tidligere antikvarboghandler Søren Ahrendt.

Af håndindbundne bøger indkom der 11 i alt, tre færre end sidste år, men gennemsnitlig af højere kvalitet end nogen sinde, som Komitéen konstaterer i sit forord til bogbindsafsnittet i årets katalog. Fem blev udvalgt, hvoraf én får *Den Danske Bogdesignpris*. Der blev fra adskillige indsendere gjort indsigelse (samlet) imod selve princippet om udvælgelse og deraf følgende fravalg. Nu skal der jo vælges, men for at imødekomme ønsket om større synlighed, har vi denne gang – også for at yde en håndsækning til et fag, der ikke just lever i bedste velgående, men stadig rummer store kulturelle værdier – lavet en separat udstilling på *Designmuseum Danmark* med alle de indsendte arbejder, dvs. også de ikke-udvalgte, der som nævnt langt hen er glimrende ting; men vi har holdt fast ved, at de bedste skal udvælges og gøres til genstand for optagelse og omtale i årets katalog. Således burde alle være glade. Vi har dog ikke lovet, at denne ordning skal danne præcedens.

Jeg skal i øvrigt nævne, at *Det Kongelige Bibliotek* som *Danmarks Bogmuseum* har købt vinderbindene fra de to foregående år, og at *Professor, dr. phil. Carl Roos' Mindelegat til fordel for Det Kongelige Bibliotek* i år ikke bare sponsorerer deltagergebyrerne, men også et kontant beløb til vinderen af *Den Danske Bogdesignpris* for årets bedste bogbind.

Jeg retter en hjertelig tak til alle, der har lagt et meget betydeligt arbejde i, hvad vi præsenterer i dag, især til Hedda Bank for tilrettelæggelse af katalogen, Svend Erik Andersen for fotografiske optagelser, Tarm Bogtryk, Jysk Bogbind i Hol-

stebro og Lilli Riget for redaktion af katalogen og opsætning af udstillingen.

En stor tak for støtte til udgivelsen af katalogårbogen *Årets Bedste Bogarbejde* er det mig endvidere en glæde at kunne rette til *Grafisk Arbejdsgiverforening* og *Tarm Bogtryk* samt til *Narayana Press* for plakater, ligesom vi er glade for, at uddelingen i dag og udstillingen i de kommende uger kan ske her på Designmuseum Danmark (tidl. Kunstindustrimuseet), der er en af de få danske institutioner, der har et særligt ansvar over for den del af kulturarven, bogtilrettelæggelsesfaget retteligt tilhører.

Ved denne lejlighed er det mig magtpåliggende sidst, men ikke mindst at takke vore to store sponsorer og støtter i foreningens arbejde gennem det forgangne år: *Bergiafonden* og *Montana Møbler*.

Hjertelig velkommen og god fornøjelse. Jeg giver nu ordet videre til formanden for *Komiteén for Årets Bedste Bogarbejde*, boghandler og antikvar *Christian Kaaber*.

Erland Kolding Nielsen, formand

Christian Kaaber overrækker Søren Damstedt diplomet for godt bogarbejde

Dernæst gik man over til selve prisuddelingene. Komiteéns formand, Christian Kaaber, uddelte fire diplomer. Det første gik til Søren Damstedt med ordene:

Søren Damstedt – For nylig havde jeg et ærinde på Ovengaden oven Vandet på Christianshavn. Her kunne jeg kigge lige over på likørdynastiet Heerings gamle gård langs kanalen – neden Vandet, så at sige – og jo mere jeg så på huset, desto mere klart stod det for mig, at jeg aldrig mere kommer til at se den bygning, uden at der for mit indre blik står *Tidsmaskinen på Chri-*

istianshavn med røde bogstaver mellem stuen og første sal. Sådan kan et bogomslag også virke.

Det er Søren Damstedt, der har tilrettelagt en af årets fineste bøger om København, nemlig Pernille Stensgaards krønike om den statelige Christianshavnergård og dens mennesker gennem tiden. Tilrettelægningsen er lykkedes i en grad, så bog, bygning og fortælling smelter sammen i en særdeles lækker helhed. Det er virkelig en bog, man lægger mærke til på boghandlerens disk.

Nu er det meget langt fra første gang, Søren Damstedt har omsat en kompleks bog til noget indbydende, overskueligt, funktionelt og harmonisk. Hans ting er med i samtlige de senere års kataloger over *Årets Bedste Bogarbejde*. Fra sidste år kan jeg nævne pragtværket om *Den globale plakat*, og jeg kommer ikke uden om endnu en gang at kipse med flaget for den overdådige Michelin-rejse-gastronomibog *Tre stjerner* fra 2006.

Søren Damstedt tegner sig for et imponerende værk med stor alsidighed. Det er mig en glæde at få lov at kvittere for det med et diplom for 'godt bogarbejde'. /ck

Foto Svend Erik Andersen

Det udvalgte bogomslag, Tidsmaskinen på Christianshavn af Pernille Stensgaard (2010)

Derefter motiverede Christian Kaaber diplomet til Camilla Jørgensen med ordene:

Camilla Jørgensen arbejder sammen med Søren Damstedt i trefold design. På trefolds hjemmeside beskriver de jobbet som grafiske designere som „lidt som at spille bas i et band“. Nogle gange består opgaven i at lægge bunden for alle solisterne, men andre gange, „når vi spiller funk“, er det bassen, der driver de andre medvirkende frem, og som der står: „Vi larmer og spiller endda en solo i ny og næ.“

Det er fin beskrivelse af grafikerens rolle i en bogproduktion. Det ligger lige for at forlænge musikbilledet til storværket *Herfra hvor vi står*, hvor jo også titlen spiller på et nyklassisk danskrøck-nummer.

I de tre overdådige bøger er grafikerens basgange klare, prægnante og samtidig diskrete. Camilla Jørgensen orkestrerer fornemt et meget stort og meget broget billedstof, så mangfoldigheden blomstrer, men aldrig kammer over. De tre store bøger lever fint hver for sig, men set sammen fremtræder de som en på én gang stramt komponeret og spraglet helhed. Det er gjort med en højt udviklet farve- og

materialsans og med stor sikkerhed i udførelsen.

Camilla Jørgensen har i andre sammenhænge leveret stærke løsninger, hvor udtrykket er stramt, klart og rensat for alt „overflødigt“. I den forbindelse vil jeg fremhæve de vellykkede omslag på den klassikerserie, som Rosinante udsender i disse år. Klare og enkle udtryk, der lyser op, når man ser dem hos boghandleren.

Det er mig en stor glæde at få lov at give et diplom for godt bogarbejde til en kompetent og kompromisløs grafiker, der aldrig synes at være i tvivl om, hvordan en bog skal „skæres“. /ck

Sådan ligger landet: Bind 1 i 3-bindsværket i kategorien Foto- og kunstbøger Herfra hvor vi står

Dernæst motiverede Christian Kaaber Diplomet til fotograf Roberto Fortuna med følgende ord:

Roberto Fortuna – At fotograferer handler i meget høj grad om at kunne se. Jeg tror også, at tålmodighed spiller en rolle. Roberto Fortuna har som fotograf specialiseret sig i arkitektur – en motivverden, der jo umiddelbart forekommer lidt lettere at gå til end så meget andet, eftersom motiverne jo ikke bevæger sig.

Hvis man ser på nogle af de billeder, som Roberto Fortuna har leveret til bøger om arkitektur, vil man se, at så let er det ikke. Et arkitekturbillede kan sagtens have masser af liv i sig. Tager man for eksempel det fine fotografi, der er gengi-

vet på smudsomslaget til Realdanias prægtigt udstyrede bog om arbejdet med at forny indmaden i *Frederik VIII's Palæ på Amalienborg*, ja, så får man et fint stykke visuelt arkitekturformidling. Fotografen – og beskueren – står i en sal og ser ind i et smalt gemak, hvis væg er dekoreret med et helt nyt ovalt maleri. Fint nok. Men fotografen har givet sig tid til at vente på, at sollyset udefra kaster et skær ind, så man aner både dagslyset og de små palærunder. Se, dét er et levende billede, der fortæller en hel masse, og det før man overhovedet har slået bogen op.

Hentet fra nettet

Skjulte skatte i grænselandet af Carsten Porskrog Rasmussen et al. (2010)

Roberto Fortuna har leveret billeder til en efterhånden lang række værker, hvor han med linse, beskæring og tålmodighed viser, hvor levende en bygning eller en detalje af en bygning kan være. Det er svært at fremhæve nogen frem for andre, men jeg vil nævne en lidt overset, men dejlig bog om Københavns Byret, *Med Lov skal man Land bygge*, fra 2006 og så et par af de seneste: Den øjenåbnende bog *Skjulte skatte i grænselandet: Dansk bygningsarv i Slesvig og Holsten* og Ulla Kjærs pragtværk om den nyklassicistiske arkitekt *Nicolas-Henri Jardin*, begge fra 2010.

Alle de bøger, jeg her har nævnt, beskæftiger sig med nyklassicistisk arkitektur, som godt kan være en noget kølig affære. Roberto Fortunas fotografier demonstrerer overbevisende, hvor levende selv disse huse kan være. Fornem arkitekturformidling, som de respektive forfattere – og alle læserne – er rigtig godt tjent med.

Det er dygtigt arbejde, og du har i allerhøjeste grad fortjent et anerkendende diplom fra Forening for Boghaandværk.

/ck

Allan Daastrup takker her varmt for hæderen.

Grafisk designer Allan Daastrup fik overrakt et diplom, ligeledes motiveret af Christian Kaaber, med ordene:

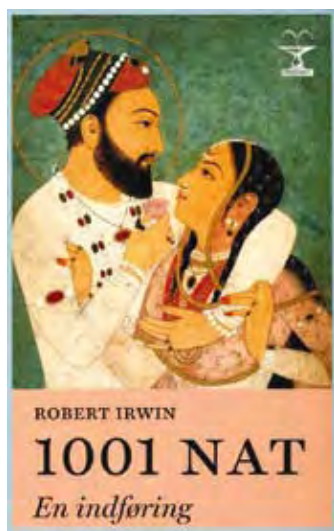
Allan Daastrup – repræsenterer i sin person og faglige karriere beviset på, at der kan gå en linje fra artistiske logoer på Heavy metal-pladeomslag fra 1980'erne til en skrift, der giver nyt liv til barokidealer fra 1700-tallet. Allan har selv fortalt, at netop disse omslags, som han selv kalder det, „kvasigotiske“ æstetik, stimulerede hans lyst til at blive kalligraf. Det uddannede han sig så til i England i 1990'erne. I dag virker Allan Daastrup både som bogtilrettelægger og skriftdesigner, og man kan kun slå fast, at han i håndværksmæssig henseende valgte at starte helt fra grunden.

Allan Daastrup har tilrettelagt en lang række mønsterværdige bøger, bl.a. Vibeke Børdahls *Tiger, tiger* og Robert Irwins *1001 nat: en indføring*, begge udgivet af Forlaget Vandkunsten – og begge udvalgt som godt bogarbejde af denne komité i henholdsvis 2004 og 2005. Samme forlags klassikerserie – tilrettelagt fremragende af Allan Daastrup og Trine Rask – var med blandt de udvalgte bøger i fjor.

Som skriftdesigner er Allan Daastrup bl.a. ophavsmanden til skriften *Niebuhr Antikva*, der, som navnet antyder, er en barokpræget

antikvaskrift, der har fundet anvendelse i bl.a. *Min Sundheds Forliis*, Vandkunstens udgave af Carsten Niebuhrs rejsefælle Frederik Christian von Havens journal fra den danske ekspedition til Det lykkelige Arabien. *Niebuhr Antikva* lyser også op i en af årets udvalgte bøger, pragtudgaven af Frederik Ludvig Nordens rejseskildring fra Egypten. Til dette værk har Allan Daastrup også udformet den særlige rubrikskrift.

Det er i enhver henseende storslået, og jeg glæder mig over at være den, der på vegne af Forening for Boghaandværk kan overrække dig et diplom for godt bogarbejde. /ck

Hentet fra nettet

1001 nat: en indføring af Robert Irwin (2005). Udvalgt ÅB2005

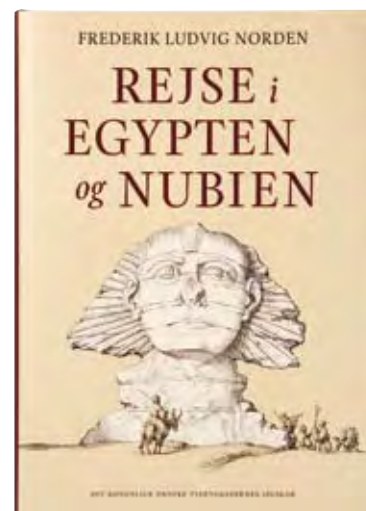

Foto Svend Erik Andersen

Rejse i Egypten og Nubien af F.L. Norden (2010). Udvalgt ÅBB2010

Søren Ahrendt tildelte bogbinder Inger Mønster Marker Den Danske Bogdesignpris – Håndindbunden Bog for indbindingen af værket Trækfuglens kompas : digte af Pia Tafdrup med ordene:

anledning af åbningen af udstillingen *Årets Bedste Bogarbejde 2010* er der givet mig det privilegium at overrække årets Bogdesignpris – for håndindbunden bog. Med Forening for Boghaandværks pris følger desuden et pengebeløb sponsoreret af Carl Roos' Mindelegat til fordel for Det Kongelige Bibliotek.

I år havde vi i komitéen, der udvælger årets håndindbundne bøger, modtaget 11 pragtfulde bogbind til beundring og til bedømmelse, indsendt af håndbogbindere fra hele landet. Og jeg må sige, at niveauet i år var meget højt. Samtlige af de indsendte bøger er tydelige resultater af mange timers godt håndværk, hvilket kun forstærker og beriger den oplevelse, det er at nyde og bedømme disse bøger.

– Så tusind tak for det ... I forlængelse heraf, men ikke som nogen direkte sammenligning, vil jeg nævne, at der i katalogen *Årets Bogarbejde 1965* (1966) skrives om en af den, efter min mening, moderne tids fineste danske bogbindere – og jeg citerer:

„Ole Olsen, skal han døles? skal han opmuntres til, med sit ukuelige mod, at gøre endnu flere eksperimenter? Begge dele er nok lige rigtige. Der er pragtfulde ting imellem de 42 bind, han har indsendt fra produktionen. Forrygende bind.“ Citat slut.

Skulle en ung bogbinder i dag stå og mangle et fagligt forbillede, da er det ikke noget skidt sted at vende blikket hen. Det er i grunden ganske interessant, hvad der pludselig dukker frem, når man nærstuderer den danske bogbindsuddannelseslektur. For en 15-20 år siden – godt og vel – fandt der en bogbindsuddstilling sted i Landsarkivet for Sjælland. I en samtidig avisartikel hedder det sig: „I gruppe A for millimeterbind fandt vi på femtepladsen placeret et godt og lovende

bind af Inger Mønster Jensen [nu Marker]. Papir, skind, snit og forgyldning giver én mod på fremtiden. Inger Mønster Jensen har fanget en god helhed i dette bind, og teknikken synes at være i orden. Det lover godt for den unge bogbinder.“ Din første udstilling som udlært, så vidt jeg ved?

Nu er vi i det, der dengang var fremtiden, men du har også udført det bedste bind i 2010 – til Pia Tafdrups digtsamling: *Trækfuglens kompas*.

Angående selve bedømmelsen og begrundelsen for udvælgelsen vil jeg blot sige, at det var en fuldstændig enig komité, der udvalgte dit bind, og ellers støtte mig til komitéformand Christian Kaabers kyndige formuleringer, som også kan læses på side 66 og i resten af den smukke katalog. Jeg citerer:

„Det er en fin oplevelse at se en af årets danske digtsamlinger forsynet med så fornemt udstyr – selve bogen kan bære det trods al sin almindelighed. Det dygtigt udførte og fint gennemtænkte skindforstærkede millimeterbind (blandt kendere kaldes typen Rubow-bind) opererer fornemt med sine virkemidler. Farven på såvel bind og kassette, den malede dekoration, det røde forsatspapir, ja selv farvespillet i ryggens titeltypografi spiller legende, men sikkert sammen med bogens farver. En sjov detalje. Bogbinderen har beskåret arkene, så snittet får det spil i papiret, som tidligere tiders ubeskårne bogblokke var født med, og som mesterbinderne før i tiden altid bevarede, hvis der ikke kom guld hele vejen rundt. Årets vinder af Den Danske Bogdesignpris – Håndindbunden Bog kan sagtens se fortidens storheder i øjnene. Tradition og fornyelse arbejder forbilledligt sammen her.“

Citat slut.

Foto Svend Erik Andersen

Trækfuglens kompas : digte Pia Tafdrup (2010). Bogbinder Inger Mønster Marker. Den Danske Bogdesignpris – Håndindbunden Bog

På internetsiden *www.designerbookbinders.dk* skriver du bl.a. om dit arbejde, at det fascinerer dig at skabe en helhed uden at overskride den æstetiske grænse og respekten for bogens forfatter og formgiver. Den fascination synes vi i komitéen, at du lever op til på fornemste vis – og på vegne af Forening for Boghaandværk vil jeg ønske dig et stort tillykke med Den Danske Bogdesignpris 2010.

/sa

Inger Mønster Marker takkede derefter for prisen med ordene:

Tusind tak!
Forening for Boghaandværk har med kategorien 'Den håndindbundne bog' givet bogbinderen mulighed for at deltage og lade sig

udfordre på teknik og design med sit bud på et smukt bind. Denne mulighed er også med til at synliggøre vores håndværk. Tak for det.

Jeg er meget glad for og stolt over at have fået modtaget min bog og fået tildelt prisen.

Jeg vil her gerne sige tak til min arbejdsplads *Det Kongelige Bibliotek*, der viser stor interesse for moderne bogbind og skal være vært for udstillingen *Nordiske Bogbind* i 2013.

Ikke mindst tak til min leder i Bevaringsafdelingen Marie Vest, som altid er der med opbakning og engagement, når jeg og andre bogbinder i afdelingen skal deltage på udstillinger og i konkurrencer med vores bogbind – og til alle mine søde kolleger.

Endnu engang tusind tak!

/imm

Jens Bertelsen motiverede derefter Den Danske Bogdesignpris 2010 til værket Under mælkeskoven : et spil for stemmer af Dylan Thomas, på dansk ved Karsten Sand Iversen

Under mælkeskoven er blevet et lille værk i sig selv. Den walisiske digter Dylan Thomas' „spil for stemmer“, der blev opført første gang på BBC i 1954 – i øvrigt efter digterens død i 1953 – er et stykke ordmusik i sig selv. Havde Thomas selv læst spillet op, ville stemmen have været med tung klangbund og tæt på sang, som en folkevis, hvor stemmen kun løfter sig let, men akkurat nok til at drive spillet videre. Med Carl-H.K. Zakrissons typografi og Jesper Fabricius' udvalgte dele 'en miniature' fra sit arkiv af pornografiske billeder fra 1970'erne er Dylan Thomas blevet gendigtet, fornemt trykt på gulligt papir, indbundet i klart rødt, rullet papir, komplementært grønt på forsats og snit. Midt på forpermen et åbent kvindeansigt, trykt på forsatsen og synligt gennem et hul i bindet.

Spillet kan begynde.
Dylan Thomas opfattede biologien mellem mand og kvinde som

en forening af forskellighed og sin poesi som en hyldest til foreningen. Denne forening er det lykkedes at illustrere på siderne i denne lille bog. I kombination af tekst og fotos, hvor Ebbe Stub Wittrup har drejet på billederne, så de fem farver slår troskyldigt gennem det let gullige papir: et par stærke hænder løfter hvide kvindeballer, hvor figuren Niller Piller siger „G'morgen, Fru Ogmøre-Pritchard.“, så naturligt, at man uvilkårligt nikker „G'morgen“ venligt tilbage.

Men de fleste billeder er anderledes. Som kaffekoppen ud for teksten „Trusse-Lily. Uh, sikket fjæs ...“. Den vidner om en senere forening – man må jo starte et sted – og bliver dermed lige så kødelig som en ophidset, rødmalet mund.

Stemmerne er sat med ægte kapitæler og i rødt, mens replikkerne – alt efter hvem der taler – skifter skriftsnit, -grader og -type: kursiv, fed, ekstra fed og ordinær. Læser man med typografien som en form

Foto Svend Erik Andersen

for regibemærkninger – fed grotesk betyder ‚råb‘, antikva ordinær ‚stille‘, antikva kursiv ‚hvisken‘, osv. – bliver hele teksten til en rytmisk komposition.

Spillet begynder med [Stilhed] og en første stemme fortæller sagte i ordinær antikva:

„For at begynde med begyndelsen. Det er forår, måneløs nat ...“

Inde i spillet skiftes der melodisk mellem:

„han gemmer hende i skabet med tomme flasker“ i ekstra fed grotesk;

„og tænk på Bolle-David med to koner“ i ordinær grotesk;

„en til dagen og en til natten“ i halvfed grotesk;

„Mænd er nogle udyr i det skjulte“ i fluebens-tynd grotesk (sandheden er ilde hørt, eller værre er det heller ikke?);

„Han græder over hele næsen“ står i antikva ordinær; og spillet slutter i kursiv antikva:

„men hver gang vi så tumler omkuld i min seng

Så tænker jeg på Lille Ole Bole, min søde døde dreng“.

Polly Strømpebånd slutter spillet syngende, men spagfærdigt rent typografisk.

Ringene er sluttet, sådan som Dylan Thomas så sin hyldest til foreningen af det forskellige.

På denne måde er typografi, fotos, bogbind og papir smeltet sammen til ét værk, der i fællesskab fortæller historien. Indhold, form og håndværk er ét – og derfor et værdigt bud til Den Danske Bogdesignpris 2010. /jb

Foto Svend Erik Andersen

Opslag fra *Under mælkeskoven af Dylan Thomas (2010)*. Den Danske Bogdesignpris

Carl-H.K. Zakrisson (tv.), der har tilrettelagt værket, og Jesper Fabricius (th.), der har bidraget med illustrationer en miniature fra sit arkiv af pornografiske billeder fra 1970'erne, tog imod diplommet

Publikum lytter til motiveringerne. Karsten Sand Iversen ses stående (bagest th.), Jens Bertelsen siddende (tv.) med bogen i hånden

Æresprisen, der dels består af et diplom, dels et stykke dansk kunsthåndværk, tildeles en person, der har betydet meget for bogens udvikling. Fotograf Keld Helmer-Petersen fik prisen overrakt af foreningens formand Erland Kolding Nielsen, der motiverede med ordene:

Årets Ærespris for 2011 går til en af Danmarks største nulevende fotografer, nemlig den i dag 90-årige Keld Helmer-Petersen, f. 23.8.1920. Ifølge sine egne oplysninger i Kraks Blå Bog har Keld Helmer-Petersen været professionel fotograf med arkitekturfotografi som speciale siden 1953. I årene 1964-90 var han lektor ved Kunstakademiets Arkitektskole og har sideløbende været gæstelærer ved Mediehøjskolen (tidl. Den Grafiske Højskole), Skolen for Brugskunst

og Lunds Universitet. Han har haft utallige separat- og gruppeudstillinger i ind- og udland, 28 opregnes i Blå Bog indtil 2009. Han har siden 1973 i mange år været formand for Fotografisk Selskab, medlem af bestyrelsen for Charlottenborgudstillingen 1979-81 og formand for bestyrelsen for Museet for Fotokunst, Brandts Klædefabrik, Odense, 1984-93. Han er naturligvis biograferet i Nationalencyklopædien.

Et retrospektivt udvalg af sine fotografier fik han publiceret i sin

bog *Photographs 1941-95* fra 2007, men derudover har han udgivet og/eller illustreret et væld af bøger med fotografier inden for mange genrer. Sit internationale gennembrud fik han allerede med debutværket *122 Farvefotografier/122 Colour Photographs* (1948), der var sammensat af formeksperimenter, han siden 1940'ernes begyndelse havde foretaget med inspiration fra *Albert Renger-Patzsch* og *Neue Sachlichkeits* poetiske realisme. Bogen indvarslede modernismen i dansk fotografi og skaffede Helmer-Petersen et rejses stipendium og studieophold ved *Institute of Art, Chicago* (1950-51). Han gjorde derefter fotografien til sin levevej, fra 1956 med eget atelier og arkitektur og design som de vigtigste arbejdsfelter. I serien *Chicago* (fastholdt i bogen *Fragments of a City*, 1960) var Helmer-Petersen endnu formens kompromisløse dyrker. Senere går opmærksomheden mod skjulte figurative muligheder som i serierne *Deformationer* (1976-84) og *Frihavnen* (1989).

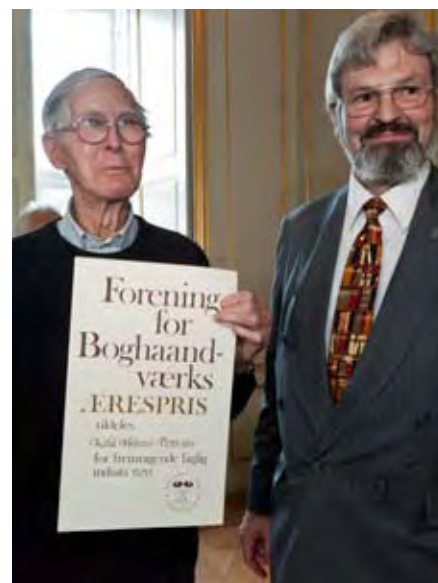
Han har stået for mange berømte fotografiske udsmykninger og er repræsenteret i Det Nationale Fotomuseum i Det Kongelige Bibliotek,

Designmuseum Danmark, Museet for Fotokunst, Museum of Modern Art, New York, Stiftung für die Photographie, Zürich, og Museum Folkwang i Essen. Han er tildelt en lang række ærespriser som Thorvald Bindesbøll Medaljen, Kunsthåndværkerrådets Årspris, Danmarks Nationalbanks Jubilæumsfonds Hæderslegat og Palle Fogtdals Fotografpris 2005.

Bøger med fotografier af Keld Helmer-Petersen er adskillige gange udvalgt til *Årets Bedste Bogarbejde*, Jeg kan henvise til katalogerne fra 1999 (*Poul Kjærholm*, s. 12), 2000 (*Danmarks havekunst I*, s. 18), 2007 (den nævnte *Photographs 1941-1995*, s. 28) og også i år er han udvalgt med værket *Black noise* (s. 36-37).

Keld Helmer-Petersen er – for at bruge et udtryk, prismodtageren med garanti ikke har hørt de første 80 år af sit liv – ,cool' i ordets bogstavelige forstand, og det har han været igennem hele sin karriere for skiftende generationer af fotografer og kunstnere. Det klassisk moderne, eller rettere den klassik, der altid er aktuel, forstået som en for-

Opslag fra *Black noise* af Keld Helmer-Petersen (2010). Udvalgt ÅBB2010

Keld Helmer-Petersen med Æresprisdiplomet, hvis overrækkelse blev motiveret af Erland Kolding Nielsen (th.)

ening af lys og skygge, der materialiserer sig til en klar og enkel komposition, er Keld Helmer-Petersens store styrke. Dette øje på verden har resulteret i egne værker eller en præsentation af andres værker, som f.eks. i *The furniture of Poul Kjærholm : catalogue raisonné* skrevet af Michael A. Sheridan og gennemillustreret af Keld Helmer-Petersen fra 2007 – kompromisløst i bogform som i foto.

Det er, så vidt jeg har kunnet se, første gang, Forening for Boghaandværk – og 56. gang i alt – uddeler sin Ærespris til en fotograf. Ud fra, hvad jeg har sagt, kunne man – alt efter temperament og synsvinkel – sige, at det er højst glædeligt og ikke mindst særdeles fortjent, at det nu sker, eller at det var på tide, men bedre sent end aldrig.

Æresprisen består materielt set i et stykke af modtageren selv valgt kunst- eller kunsthåndværk. Keld Helmer-Petersen har valgt et grafisk værk af Rasmus Nellesmann. Titlen er *Ledninger* fra 1991 – ætsning, opus 238. Og det er vist meget karakteristisk for prismodtagerens smag og interesse. Thi i katalogen fra en udstilling af Rasmus Nellesmann-værker på Faaborg Museum og Kastrupgårdsamlingen i 2003 hedder det: „Inden for dansk grafik er Rasmus Nellesmann en klassiker, og udstillingen er et møde med hans livsværk fra de tidlige grafiske blade med motiver fra havnen i Faaborg til de stringente indtryk af elledningers streger mod enstonede baggrunde“.

Kære prismodtager, tak for 63 års fotografisk indsats og inspiration – og til lykke.

Erland Kolding Nielsen, formand

Keld Helmer-Petersen og Erland Kolding Nielsen pakker Æresprisen Ledninger af Rasmus Nellesmann (1991) ud

Keld Helmer-Petersen, dybt berørt, holdt en improviseret takketale for prisen, som han havde hygget sig med at finde i Clausens Kunsthandel

Et glimt fra receptionen og det hyggelige samvær i Grønnegård

Årets Bedste Bogarbejde 2010 hos Arnold Busck

Særudstilling med Årets Bedste Bogarbejde 2010 hos Arnold Busck i Købmagergade, juni 2011

Arnold Busck i Købmagergade stiller regelmæssigt et af sine udstillingsvinduer over for Rundetaarn til rådighed for små særudstillinger for foreninger, forlag o.l.

I maj fik FfB tilbuddet – alle tiders!

I ugen 11. til 19.06.11 viste Arnold Busck i Købmagergade, Køben-

havn, derfor et udsnit af de udvalgte bøger fra Årets Bedste Bogarbejde 2010.

Det var et spændende projekt, og det er sjældent, at vi har opnået en bedre eksponering – samtidig med at bøgerne i deres helhed stadig kunne ses på Designmuseum Danmark. /lr

Øjebliksbillede 15.06.11 fra Købmagergade med Henrik Birkvig, Mediehøjskolen

Foto Christian Kaaber

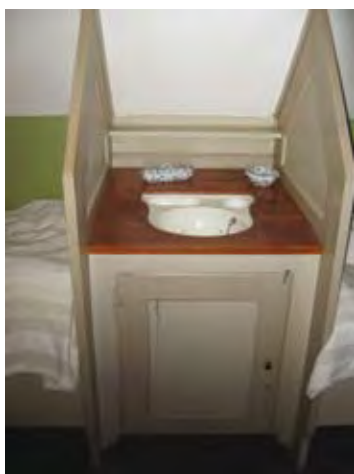
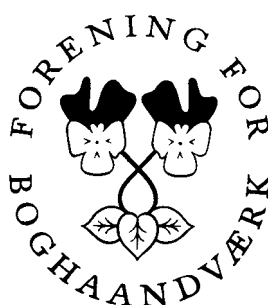
Foto Bent Jørgensen

I xylografens

Af Christian Kaaber

Huset 'Arken' med FfB's bomærke: stedmoderblomsterne skåret ind i indgangspartiet

Xylograf F. Hendriksen (1847-1938), stifter af denne forening og initiativtager til meget andet godt, havde altid travlt. Billeder skulle reproduceres, bøger skulle tilrettelægges (og skrives!), og forening og fagskole skulle drives. Dertil kommer et hav af tillidshverv, foruden hvad dette dynamiske menneske ellers kastede sig ind i. Hendriksen (F. står for Frederik, men benyttedes yderst sjældent) havde i sine modne år base i Stormgade, hvor hans reproduktionsanstalt også havde domicil. Firmaet eksisterer endnu; alt andet er for-tid. Det vil sige næsten alt andet.

For oppe i den nordligste ende af Sjælland, i Tisvilde, ligger den sommerbolig, Hendriksen i 1913 fik bygget til sig og sin familie efter tegninger af ingen ringere end Martin Nyrop, manden bag det dengang nye rådhus i København. Hendriksen lagde sit hus for foden af Tibirke Bakker, der i 1913 mindede om den jyske hede. Det gør området ikke mere, hvad bestyrelsen for FfB's Københavns Afdeling kunne erkynde sig om på en yderst interessant udflugt ind i Hendriksens verden den 10. august. Bakkerne er sprunget i skov, men Hendriksens sommerhus „Arken“ ligger på sin veltilrettelagte store grund som en lille tidslomme fra glade dage i begyndelsen af forrige århundrede.

Ejendommen er gået i arv i familien, og i dag bor xylografens oldebarn Eva Krener og hendes gemal Niels Fock i huset, som de med stor gæstfrihed viste rundt i, alt i mens de besvarede gæsternes mange spørgsmål.

Hendriksens efterkommere har i generationer hæget om husets oprindelige indretning, som stort set står som i bygherrens dage. Xylo-

grafen indrettede sig med ting, der sagde ham noget: Væggene, som stadig fremstår i de oprindelige farver, er fyldt med skøntryk af hans egne træsnit efter samtids kunstnere – brødrene Joakim og Niels Skovgaard, Johannes Larsen og mange andre, der også var hans personlige venner. Stedet virker næsten som en mindre udgave af Johannes Larsens sjælfulde hjem Møllebakken i Kerteminde med sit smukke mix af biedermeier-møbler og Hendriksens skønvirke-univers. Visse ting er selvfølgelig tilpasset senere tider, men det er betegnende, at husets TV er camoufleret bag skabslåger fra gamle dage. På husets indgangsparti fik Hendriksen i øvrigt udskåret sin yndlingsblomst, stedmoderblomsten, som han også fik gjort til bomærke for Forening for Boghaandværk, hvis logo den stadig pryder.

„Arken“ er *ikke* et museum, men et levende hjem. Hendriksens indretning forekommer stadig attraktiv og vidner i grunden om, at sand kvalitet rummer en kolossal slidstyrke. Det har også stået klart for Hendriksen selv. I en lille niche i forstuen har han fået malet et par verslinjer af Jørgen Friis, der i begyndelsen af 1700-årene var præst i Helsinge: „Tag dig og noget for til Eftermandens nytte, og lev som den, der skal herfra i Morgen flytte“. Den gamle barokdigter sammenfatter smukt den stedets ånd, som Hendriksen selv har følt, han levede efter. Med rette, vil man sige. /ck

Eva Krener har til Vejby-Tibirke årbog 1983 skrevet en fortræffelig artikel om „Arken“ og livet her. Artiklen ligger på nettet og dukker frem, hvis man googler kombinationen Arken + Hendriksen

ramme

Indtryk af xylograf Hendriksens sommerbolig. Herover ses Mette og Eric Mourier, formand for Københavns Afdeling

Et monument over

Logoet til projekt 'Endangered Alphabets' er skrevet i det canadiske inuitsprog inuktitut, som er nært beslægtet med grønlandsk, men har sit eget stavel-sesalfabet

Brookes, Tim:

Endangered Alphabets :

An essay on writing

Forord af David Crystal.

ISBN 978-0-9841967-7-7

185 sider, heraf 26 med farvefotos på glittet papir.

Et signeret og dediceret eksemplar af bogen kan købes for USD 29,95 + international fragt USD 6,50 hos forfatteren, timbrookes@burlingtontelecom.net

De 14+ originale trætavler, som bogen beskriver og viser fotos af, er ca. 45 x 25 cm og kan bestilles delvis eller samlet til udstilling mod betaling af fragt.

Ifølge rosettaproject.org kan mellem 50 og 90 % af alle sprog forventes at være forsvundet ved århundredets slutning, mange af dem uden særlig dokumentation.

Hver gang et sprog uddør, dør en særlig måde at anskue og beskrive verden på, og viden og kulturarv går tabt.

Og det er ikke kun sprogenes bidrag til den kulturelle mangfoldighed, der er i fare. Det er i mange tilfælde også det tilhørende, enestående alfabet – her forstået bredt som enhver skrift, der hører til et bestemt sprog.

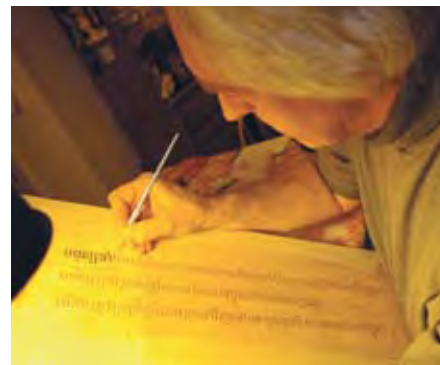
Forfatteren Tim Brookes har sat sig for at gøre verden opmærksom på dette noget oversete faktum. Hans udgangspunkt er amatørens – han er hverken lingvist eller antropolog – og hans måde at kommunikere budskabet på er æstetikens: Han har snittet en række meget smukke træplader med den samme korte tekst i en række truede alfabeter, og han har udgivet en smuk og veltilrettelagt bog om sit arbejde med dette projekt.

Menneskerettigheder

Teksten er – meget apropos – artikel 1 fra FN's Verdenserklæring om menneskerettigheder, hentet fra omniglot.com, der i FN's ånd gengiver artiklen på så mange sprog som muligt. Se oversigten på <http://www.omniglot.com/udbr/index.htm> og vælg den egn, hvor et sprog forekommer. Det var de eksotiske alfabeter, Tim Brookes her så, der inspirerede ham til hans træskærerprojekt.

På dansk lyder artikel 1:

„Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder. De er udstyret med fornuft og samvittighed, og de bør handle mod hverandre i en broderskabs ånd.“

Hentet fra nettet

Tim Brookes i færd med at fylde de skårne bogstaver med sort lak. „Sært nok en af de mest beroligende aktiviteter, jeg nogensinde har foretaget“

Hvor det var muligt, har Tim Brookes fået verificeret, nyoversat eller ligefrem nyskrevet artiklen af en indfødt sprogbruger.

Og han nøjes ikke med at sidde derhjemme og korrespondere pr. post og email. I juli 2011 tog han til Bangladesh for at få skrevet teksten på nogle af minoritetssprogene i Chittagong Hill Tracts, hvor der ikke altid er lige fredeligt. Et hovedspring ud i den 3. verdens virkelighed, som han beskriver med indfølelse og lune på sin blog, timbrookesinc.com.

Snittet i ahorntræ

Det træ, han bruger, finder han på lokale savværker i Maine. Han har valgt en særlig variant af ahorn med 'katteøjemønster' (jf. fugleøje i piber). Tavlerne er ca 45 x 25 cm, men de må ikke være renskårne på alle fire kanter; der skal være en ujævn kant, med eller uden bark.

Uanset om det afbildede alfabet oprindeligt var ridset med en knivspids på palmeblade eller trykt med støbte blytyper på papir, bliver sætningen snittet i træpladen, malet op med sort lak og endelig dækket med et lag klar lak, der fremhæver træets struktur.

truede alfabeter

Af Claus Fenger

Resultatet er illustreret i bogen: en serie spændende og smukke tavler, der på én gang bevarer en skriftvariation og sætter et monument over en skriftform, lige inden den (forhåbentlig ikke) uddør.

Hvornår er et alfabet truet?

Man kan utvivlsomt problematisere Tim Brookes' definition af et truet alfabet.

Grønlandsk blev engang skrevet med et par særlige bogstaver, som nu er afskaffet. Er det så et uddødt alfabet? Det nærtbeslægtede, canadiske inuit-sprog *inuktitut* skrives med et meget særpræget stavelsesalfabet. Hvor stor var ulykken, hvis det blev skrevet med latinske bogstaver ligesom grønlandsk? I sig selv måske ikke noget større tab. Men se engang på *inuktitut*-teksten i Tim Brookes' fornemme gengivelse. Den bidrager til verdens mangfoldighed.

Hvilke blomster i grøftekanten vil vi gerne undvære? Og, måske

vigtigst, hvad mener inuktitutterne selv?

En bjørnetjeneste

Undervejs bliver der plads i bogen til et par refleksioner.

For eksempel bliver der rundt om i verden lagt et stort arbejde i at overføre alverdens alfabeter til computerfonte. Men måske gør man det truede alfabet en bjørnetjeneste. Tim Brookes fremhæver et eksempel fra Filippinerne, den håndskrevne *baybayin*, som nu bruges, lidt ligesom englændere bruger frakturen *Wedding Text*, til ceremonielle lejligheder. Hvis alle og enhver kan skrive den på computer, forsvinder den lille skriver, der lever af netop det, og håndværket går i glemmebogen.

Omvendt gør netop computeren det langt lettere at optegne og benytte et sjældent alfabet end dengang, man var nødt til at skære og støbe typer for at lave tidsskrifter og bøger.

Foto Tim Brookes

Bank of America skilter her på cherokee i downtown Tablequah (tryk på første stavelse)

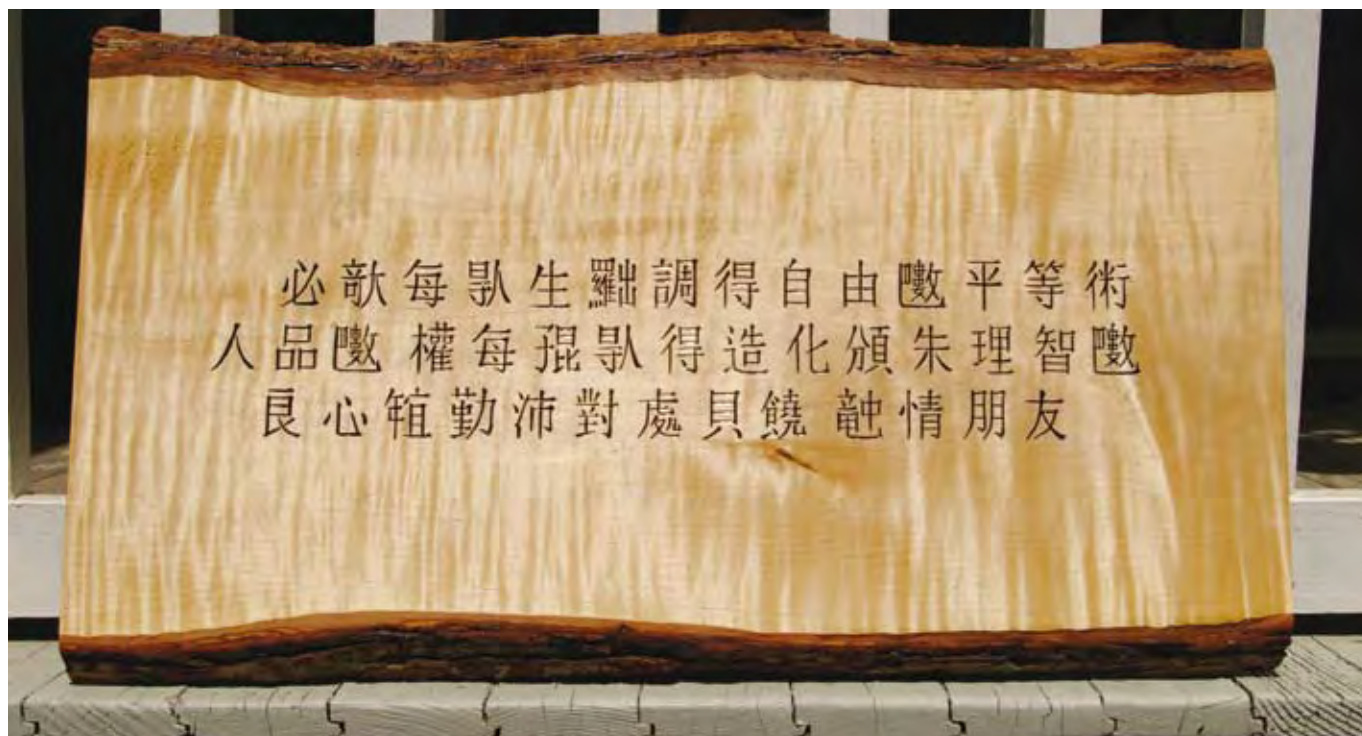

Foto Tim Brookes

En af Tim Brookes' tavler med et, truet alfabet⁶ – her nôm, vietnamesernes forkoloniale skrift

Samaritansk tillægges religiøs betydning og har formentlig netop derfor bevaret skrifthistorisk arkaiske træk. Skriften er i relativ fremgang – nu kan mere end 700 læse og skrive den

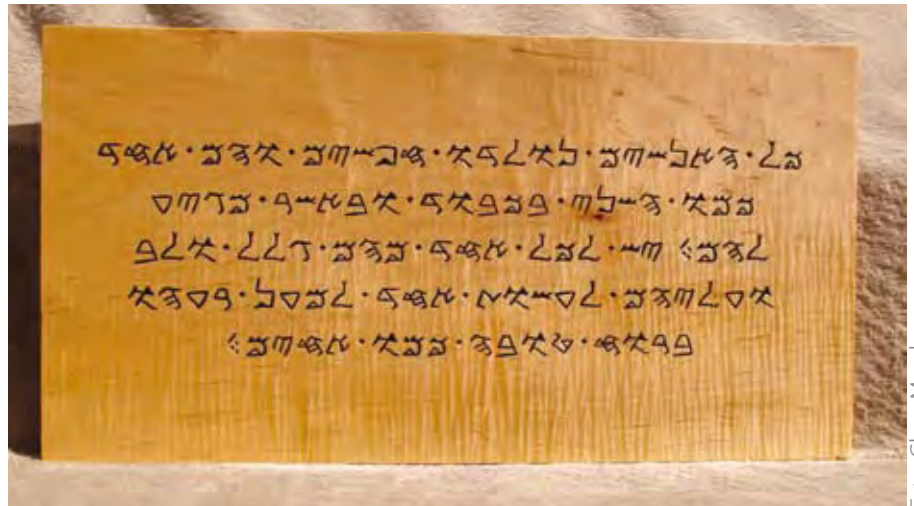

Foto: Glenn Moody

Forskning

Tim Brookes bevæger sig i et spændende grænseland mellem kunst og forskning. Specielt hvad angår brugen af de truede alfabeter, er der mange hvide pletter på landkortet:

■ Er skriften egnet til at blive skrevet i hånden? Brookes får en *cherokee*-indianer til at skrive de to sætninger; det tager hele 15 minutter, fordi skriveren møjsommeligt gengiver bogstaverne med seriffer og alle detaljer. Cherokeeskriften er en stavelseskrift, der blev udviklet af en enkelt person i 1800-tallet, der kopierede bogstavformer, han så hos de hvide, og selv tilføjede nye. Skriften blev dengang hurtigt omsat til blytyper, så der kunne trykkes bøger med den. Hvad gør cherokee-skolebørnene i dag?

■ Hvilket forhold er der mellem det truede alfabet og det sprog, der skrives med det? Spiller det fx en religiøs eller politisk rolle? Et sprog er en vigtig del af dets brugeres identitet, men hvor vigtig er præcis skriften i den sammenhæng? For

nogle af de truede skrifter (*samaritansk, syriakisk*) gælder det, at de tillægges stor religiøs betydning og – måske netop derfor – har bevaret arkaiske træk.

■ Når en skrift bliver sjælden, øges dens eksotiske karakter, og der er chance for, at den vil blive brugt til specielle, rituelle eller ceremonielle formål. Tænk fx på, hvordan tatoværer eller rollespillere bruger 'gotisk' skrift. Kan skriften så siges at have overlevet?

■ Det er almindeligt anerkendt, at en skrifts udseende hænger nøje sammen med de skrivedeskaber og materialer, der historisk har været brugt til at fremstille den. Vikingernes (og andres) runer nedstammer vist nok fra etruskisk, men deres former, med få kurver og mange lige linjer, er som skabt til at skære i træ. Det moderne latinske alfabet, især de små bogstavers former, er i høj grad præget af engang at være skrevet med gåsefjer og blæk.

I et af Tim Brookes eksempler, *baybayin*, skrives bogstaverne med spidsen af en kniv på palmeblade. Hvilken rolle spiller den enkelte skrifts historie for dens overlevelseschancer, alt andet lige?

Et emne for en udstilling?

Det er et spændende projekt – æstetisk, lingvistisk og antropologisk.

Var det ikke en idé at låne Tim Brookes' tavler til Danmark og udstille dem? Opfordringen være hermed givet videre. /cf

Solen forlener her balinesisk, skrevet med kuglepen, med et gyldent skær

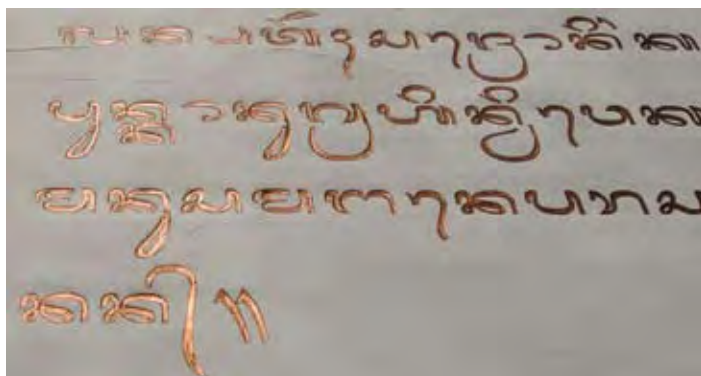

Foto: Tim Brookes

Det sker i lokalafdelingerne

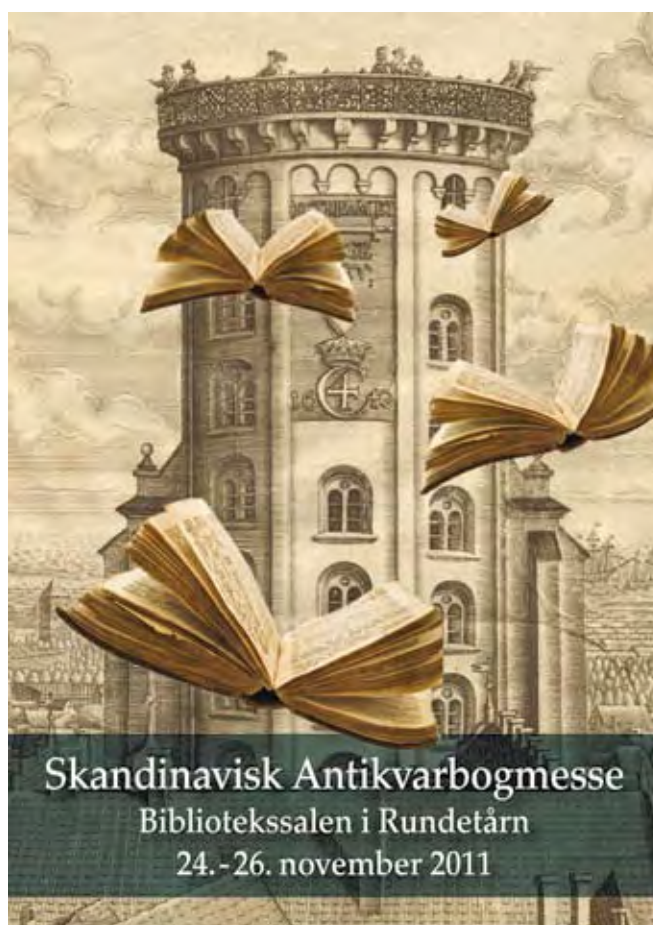
Kommende arrangementer

I København

Skandinavisk Antikvarbogsmesse 2011
– Bibliotekssalen, Rundetaarn

24.11.11 – 26.11.11 samles antikvarier fra Danmark, Sverige, Norge og udlandet til én af de største antikvarbogsmesser afholdt i Skandinavien, hvor Den Danske Antikvarboghandlerforening i år er vært. Her vil blive fremvist alt fra brugte krimier til førsteudgaver og sjældne bøger, ligesom udvalgte bogbindere, bl.a. Klara Kölqvist (Klara K), Malene Lerager (Co'libri), papirrestauratører samt papirkunstneren Sonia Brandes dagligt vil være til stede i arbejdende værksteder. Der vil desuden være udstilling af en række privatsamlinger, herunder en Christian IV-samling, „Peters Jul“, Ib Spang Olsen m.fl., se http://web.me.com/nannasen/Skandinavisk_Antikvarbogsmesse_2011/...

Kom til en weekend i bogens tegn. /lr

Nordjysk Afdeling

Lørdag d. 29. oktober 2011, kl. 11 åbner litteraturfestivalen ORD I NORD på Kulturstationen, Sverrigårdsvej 4, Skørping. Her vil vi være med dels udstillingen *Årets Bedste Bogarbejde 2010*, dels nogle af foreningens egne udgivelser.

ORD I NORD er en ny og spændende lokal nordjysk litteratur-

festival for litteratur, bøger, ord og forlag, samt en nordjysk forfatterdatabase – en festival, der sætter den skrevne og mundtlige nordjyske fortælling i fokus. Festivalen samler forfattere, fortællere og forlag med rod i det nordjyske eller hvis fortælling udspringer af Nordjylland.

Kulturstationen danner rammen om ORD I NORD, et alsidigt program, som jonglerer rundt med ord i alle afskygninger – det mundtlige ord, ord på tryk, ord til musik, ord sammen med udstillinger, ord i database, ord på film, ord ...

Se også www.ordinord.dk

Kom og vær med!

/lr

Det skete i København

Grafisk designer og forlægger Ruben Blædel med sine forældre, grafiker og tegner Strit Blædel og videnskabsjournalist og redaktør Niels Blædel

Foto fra www.rhodos.dk

Den 05.05.11 var foreningens medlemmer pr. mail inviteret til prisoverrækkelse i Festsalen på Designmuseum Danmark.

På denne smukke eftermiddag modtog designer og forlægger Ruben Blædel, Forlaget Rhodos, den ene af **Albertsen Fondens** ny-stiftede to priser på kr. 100.000 – priser til personer, der på hver sin måde på fremragende vis har formidlet viden om design og kunsthåndværk.

(Den anden prismodtager var Designmuseum Danmarks overbibliotekar Lars Dybdahl).

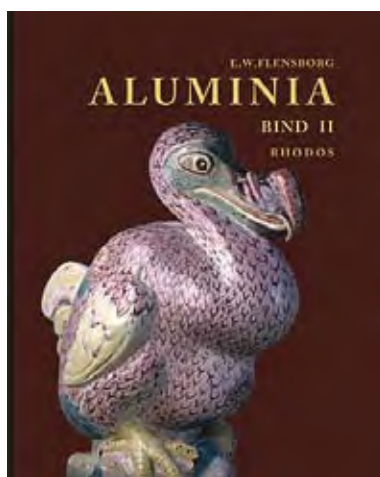
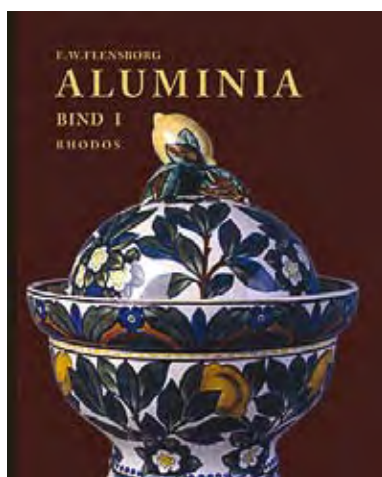
Fondsbestyrelsen for *Grosserer Vilhelm Albertsen og hustru Inger-Cecilie f. Kjersgaards Fond* (i daglig tale Albertsen Fonden) er udpeget af bl.a. Danmarks Design Skole, Danish Crafts og Forening for Boghaandværk og består af advokat Tomas Haagen Jensen (formand), direktør Christian Kaaber og arkitekt Peter Bysted.

Albertsen Fonden har til formål at være til støtte – og ved prisuddelinger at belønne – kunsthåndværk, særligt bibliofile værker, samt tiltag, der kan medvirke til at udbrede kendskabet til kunsthåndværk.

Prisuddelingen i 2011 var fondens første, og Christian Kaaber motiverede fondens tildeling af prisen til Ruben Blædel og udtalte bl.a.:

„Som vi allerede har hørt, sigter Albertsen Fonden ifølge sin fundats på at støtte kunsthåndværk, herunder bibliofile værker, samt tiltag, der kan udbrede kendskabet til kunsthåndværk. Med Ruben Blædel og forlaget Rhodos mener vi at have fundet en prismodtager, der omtrent personificerer fundatsens bestemmelser i sin fulde ordlyd.

Bibliofili betyder ‚kærlighed til bøger‘, og den kærlighed besidder

Alumina : fabrikkens historie og produktion af stengods, porcelæn og fajance 1863-1969, I-II af Erhard Winge Flensborg. Udvalgt i kategorien Bogomslag blandt Årets Bedste Bogarbejde 2008

Foto Ruben Blædel

Det skete i lokalafdelingerne

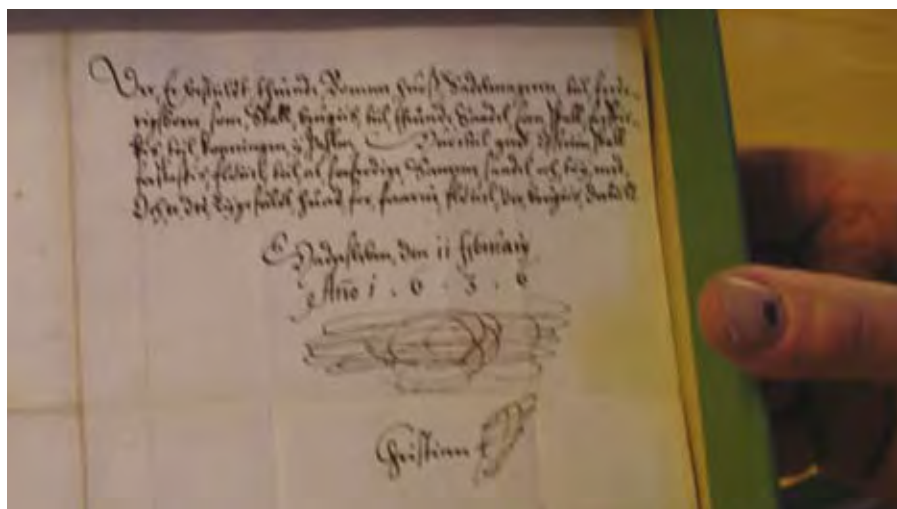
Ruben Blædel i rige mængder. Det er ikke for meget sagt, at den i betydelig grad er drivkraften i hans virke med forlaget Rhodos, som han overtog fra sine forældre – foretagendets grundlæggere – i 1999.

Forlaget blev sat i verden nogle år før Ruben, i 1959. Det siges, at når Strit og Niels Blædel valgte netop navnet Rhodos, var det, fordi det tog sig godt ud på tryk og ud over æstetik også signalerede ud-syn. Hvis man til disse elementer føjer godt papir og gedigen grafik, får man en fornemmelse af de krav til kvalitet og æstetik i både udformning og indhold, der har kendetegnet dette lille, men væsentlige forlag til denne dag.

Rhodos er meget andet end bøger om kunsthåndværk, men emnet fylder efterhånden så godt på backlisten, at det ligner en linje. Meget kunne fremhæves i den sammenhæng, men jeg vil nøjes med at nævne pragtværket om fajancefabrikken *Alumina*, som kom på gaden i to store solide bind i 2008. Værket, som samler og organiserer alle de data om noget af det mest originale keramik, der nogensinde er sat i produktion i dette land, er resultatet af en enkelt forfatters livslange anstrengelser. Og så er det produktet af en lang, redaktionel og designmæssig proces. En anmelder skrev: „Det er en suverænt velgennemtænkt og meget brugbar bog. Bogen er så indbydende og smuk, at man sjældent har set noget lignende inden for håndbøger.“

Smuk, indbydende og brugbar. Det håndværk, der holder: papirbogen, når den er bedst. Det bliver den ikke af sig selv. Bibliofil kvalitet skal som al kvalitet arbejdes frem. Det kræver ihærdighed, skønheds-sans og en betydelig forretningsmæssig dømmekraft. De egenskaber ejer Ruben Blædel, og det fortjener han en pris for.

Hjerteligt til lykke, Ruben.“ /ck

Christian IV's brev 1636 skrevet til rentemesteren

Den 22.02.11 var der inviteret til besøg om **Danske Bogklenodier på Rigsarkivet** for at se, røre ved og høre om nogle af vore danske klenodier og fremhentedede skatte, som normalt ikke er tilgængelige.

Under kyndig vejledning af Nils G. Bartholdy fik vi, og Bibliofilklubbens medlemmer, et grundigt kendskab til nogle af arkivets sjældne og smukke bøger, pragtfulde indbindinger og øvrigt udstyr, der blev brugt til at understrege dokumenternes betydning, f.eks. Christian IV's stilebog med kongens nydelige bredpenneskrift.

Mødet blev holdt i Harsdorffsalen og blev et tilløbsstykke med over halvtreds deltagere. /lr

Københavns Afdeling

Traktat fra Frankrig 1813 (kongeblå med segl)

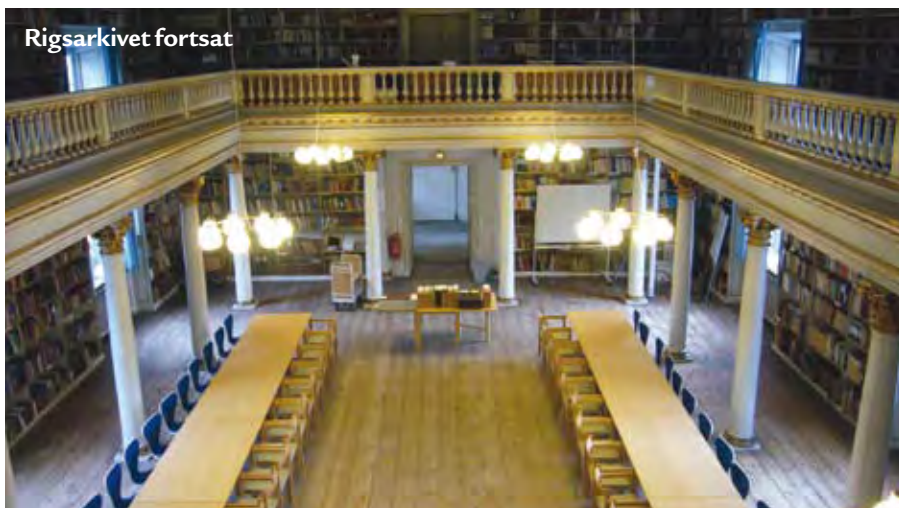

Ivrigt studium af Christian IV's stilebøger fra 1583-1591 (latinske og tyske stile samt tegninger af skibe) indbundet i et tidligere nodeskrift

Foto Lilli Riget

Foto Henning Mortensen/PrinfoHolbæk

Foto Lilli Riget

Rigsarkivet fortsat

Midtjysk Afdeling

Den 08.06.11 kom Midtjysk Afdeling omsider på besøg hos fotograf **Poul Ib Henriksen**.

Poul Ib Henriksen, der er autodidakt fotograf (f. 1937 i Nykøbing F) fortalte om et langt liv med reklame- og kunstfotografi og om de mange flotte bøger, som han har lavet billeder til.

Poul Ib begyndte at fotografere som 14-årig. Han slog igennem med en lille kat på Ege ryatæpper og fotograferede bl.a. kataloger for B&O i sit studie på Dr. Margrethes Vej i Aarhus. Det kunstneriske har især præget Poul Ib Henriksen, der siden 1960 har virket i Aarhus som en markant kommerciel fotograf, sideløbende med sit store engagement i det århusianske kunstliv: i 1960'erne i miljøet omkring Galleri Ved Aaen.

Siden har han arbejdet sammen med forfatteren Per Højholt, komponisterne Gunner Møller Pedersen og Fuzzy, digteren Peter Laugesen og køkkenchef på Restaurant Gammel Åbyhøj Arne Fusager. Han har også fotograferet til et stort antal bøger. Hvad enten emnet er arkitektur, byer eller kogekunst, fornemmer man en intens indlevelse i de genrer og opgaver, han kaster sig ud i. /lr

Foto Henning Mortensen/PrintfoHolbæk

Foto Henning Mortensen/PrintfoHolbæk

I 1909 splittedes KB's bibliotekssal op. Halvdelen af reolinventaret med galleri kom til Harsdorff-salen (i en bygning fra 1780'erne). Den anden halvdel er på Koldinghus

Nils G. Bartholdy fortalte levende

Dronning Philippas brev (Erik af Pommerns hustru) fra 1420 – skrevet på pergament og forsynet med segl

Foto Carl Vang Petersen

Foto Flemming Jeppesen/Fokus Foto

Arkitekturfortællinger : om Aarhus Universitets bygninger af Olaf Lind ; fotografier af Poul Ib Henriksen (2003). Udvalgt ÅB2003

Poul Ib Henriksen (tv.) og Ingvar Cronhammar (th.) med en plakat for Region Midtjylland (2007)

Foto Jens K. Kristensen

Fyns Afdeling

Mens vi venter på de sidste, der havde forvildet sig ind i Middelfarts snirklede gader. Claus (3. fra højre) forklarer med fagter, at Keramikmuseet faktisk er nemmest at nå fra Jyllandssiden, over den gamle Lillebæltsbro

Den 14.04.11 var der budt til generalforsamling på Grimmerhus i Middelfart, hvor der var åbnet en udstilling af genstande fra Den Kgl. Porcelainsfabriks omfattende arkiver gennem mere end 200 år.

Claus Fenger, der dels er medlem af afdelingens bestyrelse, dels i perioder har arbejdet på Grimmerhus, fortalte lidt om stedets historie og de omfattende planer om nybyggeri, der skal realiseres forud for erhvervelsen af den store samling på i alt mindst 40.000 genstande.

Af disse er anslået 8.000 bøger, der også rummer kataloger og kunstbøger, som inspiration for dem, der arbejdede med porcelænsdesign. Der var herligheder nok at se på, fra de tidligste år og frem til i dag.

Undervejs fortalte Claus om de forskellige epoker i udviklingen, hvor man i begyndelsen nærmest kun var i stand til at anvende den blå farve som underglasur, og til i dag, hvor næsten alt er muligt.

Der blev også tid til at se museets samling af unik nordisk keramik og nogle opstillinger af eksperimenterende unge keramikere.

Foreningen var vært ved en let italiensk inspireret anretning, og selv om pladsen var trang, lykkedes det alle at få smagt på lækkerierne.

/jkk

Foto www.grimmerhus.dk

Danmarks Keramikmuseum
Grimmerhus, Middelfart

Dødsfald

Det er med dyb beklagelse, at vi må meddele, at vores kasserer **Ole Steen Jørgensen** pludselig er gået bort i sommer efter kort tids sygdom. Ole var gennem mange år dels formand for Fyns Afdeling, dels medlem af hovedbestyrelsen, og lagde herigennem et stort arbejde for foreningen. Æret være hans minde.

Fyns Afdelingen

Fra Danmarks Keramikmuseum

Til dagligt udstiller Danmarks Keramikmuseum nutidig keramisk kunst, men med overtagelsen af Royal Copenhagen Museum er der nu mulighed for at stifte bekendtskab med en enestående kulturarv.

Interesserede kan følge med på www.grimmerhus.dk

Det Grafiske Værksted, Hjørring

Nordjysk Afdeling

Den 16.03.11 besøgte vi **Det Grafiske Værksted i Hjørring**, der siden 2007 har haft sit eget forlag: Forlaget Hjørring. Værkstedet er en unik kunst- og kulturinstitution i det nordjyske – og et meget værdsat firmamedlem af FfB.

Det Grafiske Værksted blev etableret i 1984, da foreningen bag værkstedet overtog den legendariske J.Chr. Sørensen's grafiske værksted i den gamle bydel med hele tre middelalderkirker.

Et par ord om baggrunden: litograf J.Chr. Sørensen (1911-1985) er en stor historie for sig. Han flyttede i 1970 sine mange aktiviteter fra København til Hjørring, hvor han i en tidligere købmandsgård indrettede sin grafiske virksomhed og sit særlige kunstneriske miljø, kendetegnet ved en meget nær kontakt mellem kunstner og grafiske processer, med residerende kunstnere og udstillinger og et spektakulært netværk af førende internationale og danske grafikere.

Også med danske bogtrykkere og bogtilrettelæggere havde J.Chr. Sørensen tidligt et frugtbart samarbejde (Viggo Naae, Henry Thejls m.fl.). J.Chr. Sørensen lukkede sin virksomhed i 1981.

Der forestod således en grundlæggende genopbygningsproces, opbygning af et økonomisk grundlag og nyetablering i 1984 og de følgende år i de gamle bygninger, som i mellemtiden var taget i brug til andre formål.

Foreningen bag værkstedet har for tiden 45 anerkendte kunstnere som medlemmer. Værkstedets ledelse varetages af en bestyrelse, som vælges af medlemmerne på den

årlige generalforsamling. Bestyrelsen tager også stilling til optagelse af nye medlemmer. Daglig leder er litograf Hans Henrik Østergaard Petersen, som driver værkstedet på et ikke-kommercielt grundlag. Et evt. overskud sættes i trykmaskiner og andre forbedringer. Institutionens eksistens er – ud over indtjening ved egne aktiviteter, herunder salg af grafiske kunstværker, og midler fra værkstedets støtteforening – helt afhængig af tilskud udefra, hvad der i disse år har givet store problemer.

Værkstedet, der er fuldt professionelt udstyret med forskellige typer trykpresser, er til rådighed for kunstnere, der ikke er medlemmer – også fra udlandet. Aktiviteterne er ganske omfattende. Der er skiftende udstillinger af værkstedets egne eller gæstende kunstnere, og der er et stort billedarkiv. I 2007 oprettedes Forlaget Hjørring, der især koncentrerer sig om kunstneriske udgivelser.

Her skal bl.a. nævnes Klaus Ribbjergs *Ting & sager* (omtalt i ÅBB2007, s. 60 og 63, og i Årets vakreste Bøger 2008), Christel Wiinblads *Min lillebror*; med musik af Mother Sparrow (2008) (Knuth Beckers Håndtryk, nr. 1) og tidskriftet *Victor B. Andersens maskinfabrik*. Se også www.hgv.dk

Hans Henrik fortalte engageret og muntert og viste rundt på denne forunderlige institution, der trods løbende økonomiske problemer stadig udvikler sig og udbygger samarbejdet med andre institutioner, lokalt og udenlands. Impoverende og inspirerende!

Undervejs var der kaffe, rødvin og en gedigen fortæring. /bj

Sydjysk Afdeling

25.04.11 – 21.05.11 var *Årets Bedste Bogarbejde 2010* opstillet i biblioteket på Designskolen i Kolding – et ganske oplagt sted. Der havde været stor interesse for udstillingen, og bøgerne blev flittigt studeret. /lr

Foto Lilli Riget

Gilgamesh. 21 træsnit til Per Nørgårds "Gilgamesh" af Henrik Have (2005), der ejer Forlaget Edition Afterhand. Træsnit trykt med krydsfinér

Fra www.hgv.dk

Fra www.hgv.dk

Et kig ned over tilskuerne ved scenen i Kedelhallen – med Bjarne Nielsen Brovsts stand i baggrunden (th.)

Fotos Lilli Riget

‘Ordkraft i Nordkraft’

Det stort anlagte litteraturarrangement i Nordkraft i Aalborg 07.04.11 – 09.04.11 blev en succes med rigtig mange besøgende. De mangfoldige litterære indslag, omfattende så godt som alle genrer, havde som fælles baggrund en tilknytning til Nordjylland: forfattere, musikere, optrædende m.fl. Rammen var en stor scene i den tidligere *Kedelhal* (se NfB, nr. 1, d.å.). Centralt placeret var forfatteren Jakob Ejersbo. (En nyttig oversigt er givet i antologien *Kraftværker : 18 nordjyske forfattere* udgivet af Nordjyske Medier med forord af Johannes Riis (2011)).

FfB havde ved et samarbejde med *Kunsthall Nord* fået en stand i et roligt hjørne oven for Kedelhallen nær Kunsthallen, hvor udstillingen *Wind – Still Visualizing the Immaterial* af den japanske kunster Rikuo Ueda og danskeren Steen Rasmussen blev vist. Vi havde et stort antal besøgende, god lejlighed til at vise *Årets Bedste Bogarbejde 2009*, fortælle om foreningens aktiviteter, sælge publikationer m.m., hvilket gav et antal nye medlemmer.

Det er planlagt at gentage arrangementet næste forår. /bj

Fra udstillingen *Wind* – hovedværket *Canned Wind*, der består af 200 forseglede dåser med fanget vind over hele verden fra og med 2001

Mogens Ryberg, næstformand i Nordjysk Afd., i livlig snak med et par besøgende (th.)

Den 13.08.11 deltog foreningen i **St. Bogdag** på **Hald Hovedgaard**, hvor vi også i år stod på den øverste plæne i parken med udstillingen *Årets Bedste Bogarbejde 2010* placeret inde i en tredjedel af Vingaards Officin – Bogtrykmuseet Viborgs hvide telt, og resten af FFB-udstillingen (bogsalg) i vort eget grønne telt.

Vingårds Officin holder liv i bogtrykkunstens mere end 500 år gamle historie, traditioner og håndværksmæssige færdigheder. Her fortalte lauguet *Sortekunstens Venner* bl.a. nærmere om, hvorledes det hele begyndte med Viborgs første bogtrykkeri i 1528, demonstrerede vinkelhager, typografiske dyder og meget andet. Museet har inden for de seneste år gennemgået en enorm udvikling og råder nu over en fantastisk samling af gamle maskiner, udstyr og skrifter, som både kan, må – og ja, ligefrem skal benyttes! Børn (og voksne) kunne på standen forsøge sig med det gamle håndværk ved at sætte og trykke navn og få syn for sagn. Se www.vingaards-officin.dk

Den 9. St. Bogdag havde som nævnt tematitlen: *Der er så dejligt ude på landet*. Der var traditionen tro *Bagagerumsmarked* på arealet foran Hald Hovedgaard. Her solgte private og bogkræmmere ud af den støvede del af bogsamlingerne – et rigtigt bogloppemarked.

I Hald-laden, der var lavet om til *Bogladden*, falbød boghandlere, forlag, bl.a. Birmar, Arena og Nordjyske Bogforlag, gamle og nye bøger, hvor der også kunne gøres et godt fund. *Jyllands forfattere* havde med udgangspunkt i tematitlen lavet et program med oplæsning på nederste græsplæne i parken på *Under Lindene*, og på *Parnasset* kunne dansk landbrugslitteraturs grand old man, forfatteren Knud

„Der er så dejligt ude på landet“

Sørensen, sagtens lokke publikum til. Der var også nostalgi (13 Massey Ferguson-traktorer fra perioden 1949-1970, opstillet af Forlaget Ravnsbjerg i Dollerup), en halm-borg så stor af økologisk halm og økologiske gulerødder at gumle i sig (arrangeret af LandboForeningen Midtjylland). *Bogbussen* fra Viborg Bibliotekerne med quiz for børn og voksne, hygge, hvor man kunne lave sit eget biblioteks-badges og nyde godt af bibliotekets popcornsmaskine, forestillingen *Da Peddersen var sur – og Flindt gik sin vej!* – en lille sommerspøg med blanding af teater og skattejagt. Carte Blanche teatret, der i samar-

bejde med Kulturprinsen og The Animation Group, havde fået *Den Hvide Dame* og hendes pager til at reklamere for efterårets store kulturfestival *På Kasernen*. Der var *De litterære Selskaber i Danmark*, oplæsning, musik, café, o.m.m.a.: i alt 61 programpunkter, som de godt 2.000 gæster kunne hygge sig med.

Vejrguderne var med os hele dagen – smuk sol, to regndryp. Kun et par småroller faldt pladask i vandet i deres iver efter at fiske plastic-ænder med ordgæder op af bassinet i parken. Så alt forløb vel! Se også program og billedgalleri under www.storebogdag.dk

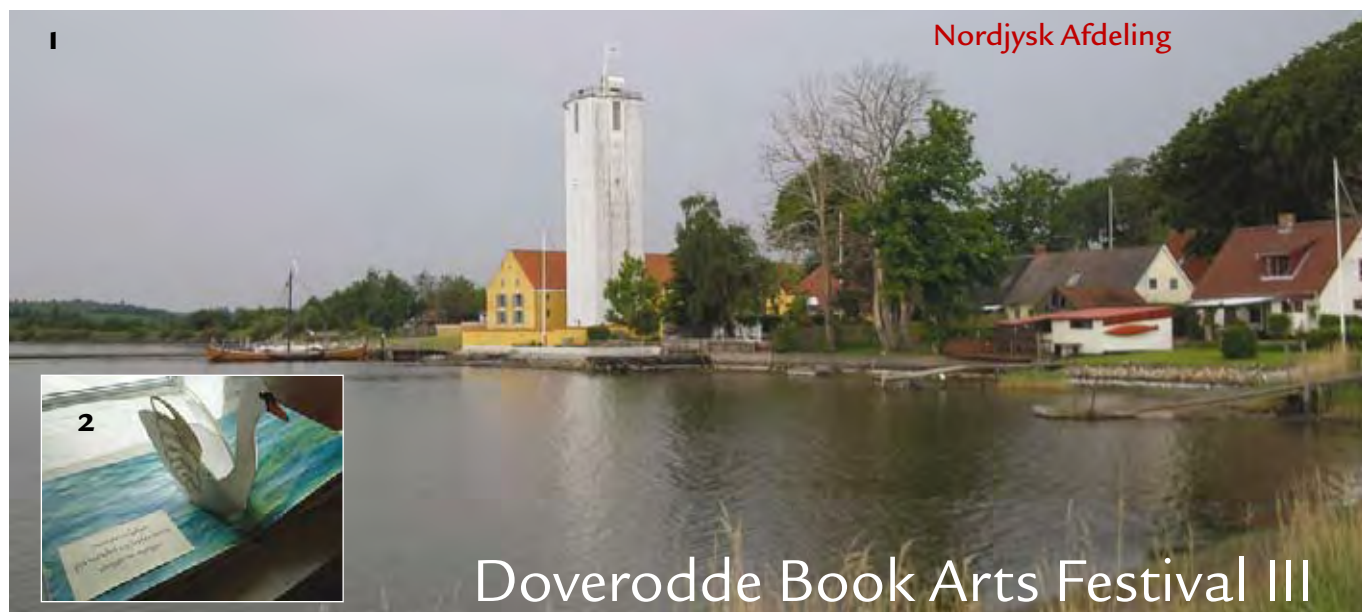
/lr

- 1 Bogmarkedet foran Hald Hovedgaard – bagagerumssalg
- 2 Forening for Boghaandværks stand i Vingårds Officin
- 3 Panorama – ud over den øverste plæne bag Hald Hovedgaard
- 4 Fiskeri efter ordgåder
- 5 Bogmarkedet stilles op
- 6 Den Hvide Dame med pager
- 7 Forlaget Arena i Bogladen
- 8 Knud Sørensen på 'Parnasset'
- 9 Thomas fra Sortekunstens Venner ivrigt studerende Under mælkeskoven, endnu inden alle bøgerne er lagt op og Store Bogdag åbnet
- 10 Ivrig aktivitet, i hvilken FfB's første besøgende også deltog
- 11 Det ser spændende ud. Ebbe fra Sortekunstens Venner lærer fra sig
- 12 Massey Ferguson-traktorer på rad og række
- 13 Peddersen & Findus
- 14 Halmbjerget besteget
- 15 Halmbjerget ubesteget

Fotos 3, 9, 10 og 11 er af Bent Kvisgaard.
De øvrige er hentet fra www.storebogdag.dk

Nordjysk Afdeling

Doverodde Book Arts Festival III

,Visuel research – researchbaseret design‘

24.05.11 på UCN (University College
Nordjylland, Aalborg)

Ovenstående var titlen på et veloplagt foredrag, holdt af lektor ved Mediehøjskolens linje for grafisk design, Julie Katrine Andersen, ved foreningens arrangement på UCN.

Foredraget rummede et spændende overblik og en god diskussion af metoder og kreative tilgange til designløsninger med et væld af illustrative og selvoplevede eksempler og erfaringer.

Det var derfor en animeret, ganske stor deltagerkreds på ca. 40 – for en stor del studerende på UCN's grafiske linjer – der efterfølgende kunne vederkvæge sig ved sandwicher m.m. (doneret af UCN).

Der var mulighed for at besigtige *Årets Bedste Bogarbejde 2009*.

19.30 afholdtes **ordinær generalforsamling** (bestyrelsen genvalgt) med passende servering af rødvin o.a. Der var tilfredshed med sæsonens mange aktiviteter, og der kom idéer til nye. Formanden takkede for støtten fra UCN. /bj

Fra 02.06.11 til 05.06.11 afholdtes den tredje Book Arts Festival på Limfjordscentret i den gamle købmandsgård i Doverodde, Hurup Thy. FfB deltog fra starten i 2009 med udstillingen *Årets Bedste Bogarbejde*. I 2010 måtte deltagelsen aflyses, men i år stillede foreningen op igen. Festivalen har siden 2009 vist sin styrke og levedygtighed, fremdeles arrangeret af en overvejende lokal gruppe af ildsjæle, men forankret og støttet af en ganske stor og voksende international kreds af kunstnere og institutioner inden for genren *Book Arts* og finansieret med midler fra mange sider.

Hvert års festival har et inspirationstema – i 2011 „... i luften“. Programmet omfattede en dag med ekskursion og workshop for aktive deltagere og derefter tre dage med udstillinger, arbejdende stande, foredrag og musikindslag. Der var 65 udstillende kunstnere og seks andre udstillere, heriblandt FfB, Arne Holstborg med selfmade æsker og Frederikshavn Kunstmuseum og Exlibrissamling – den største i Norden.

Den officielle åbning foregik 2. dagen med Nina Hobolth, tidligere museumsleder i Randers og direktør for Kunsten (tidl. Nordjyllands Kunstmuseum) i Aalborg, som keynote speaker. Hun har gennem mange år beskæftiget sig indgående med *Book Arts*.

I 1989 afholdtes således på Randers Kunstmuseum den første større udstilling i Danmark af *Andre bøger – Kunstnernes bøger* efter idé fra billedkunstneren Bodil Damgård. *Andre bøger – Kunstnernes bøger* blev som bekendt temaet for *Bogvennen 1989* (1989). Emnet har også siden været taget op i *Bogvennen 2001-2002* (2006) og *2006* (2007).

Årets festival var omfattende med uhyre varierede udtryk. Som det vil vides og ses, er sigtet forskelligt for Book Arts og Boghåndværk, men sammenhængen er interessant, og symbiosen ganske inspirerende og fornøjelig.

Som et nyt initiativ var det i år besluttet blandt kunstnerne at udvælge tre værker og gøre dem til genstand for særlig omtale og præmiering. Fra FfB deltog såvel Lilli Riget som undertegnede i bedømmelsen sammen med grafikerne Mette-Sofie Ambeck og Nina Hobolth. Førstepremien inden for temaet „... i luften“ blev givet til en blå drage, fremstillet med anvendelse af blade fra en norsk bibel – højt flyvende.

Limfjordscentret, Doverodde Købmandsgård er i øvrigt rammen om mange forskellige aktiviteter, baseret på stedets enestående beliggenhed, natur og historie.

Se selv: www.limfjordscentret.dk og aflæg stedet et besøg. /bj

3

4

5

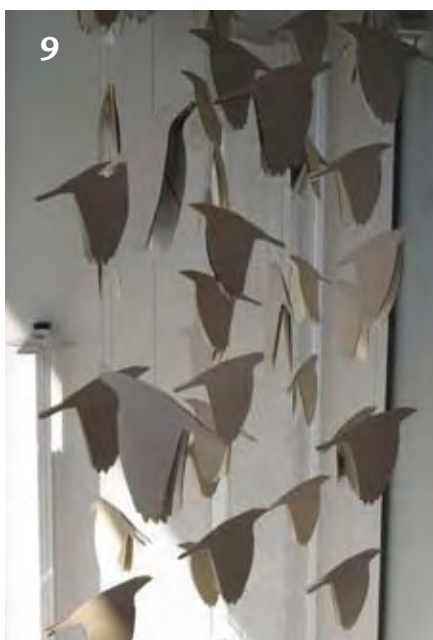
6

7

8

9

10

11

12

13

Doverodde Book Arts Festival III (2011)

- 1 Et kig over mod Doverodde Købmandsgård
- 2 Når tanker får vinger (Svane) af Hanne Mahler
- 3 FjB's stand klargøres
- 4 Nina Hobolth åbner festivalen
- 5 Udendørs afslapning
- 6 ... Airborne af Chisato Tamabayashi. 2.præmie for mest klassiske udførelse
- 7 Dragen af Tommelise Hafdrup Pettersen. 1.præmie for bedste brug af temaet
- 8 Dragen set nedefra
- 9 Mette-Sofie Ambecks Fugle i tårnet
- 10 Music in a Garden: Ingolf Lienau (violin), Norbert Dahms (guitar), Regine Brunke (cello) fra Kassel
- 11 Origami-gruppen i arbejde. Fra venstre: Gert Hansen, Tommelise Hafdrup Pettersen og Hanne Mahler
- 12 Når tanker får vinger (Pindsvin) af Hanne Mahler
- 13 Doverodde marina set fra tårnets udsigtplatform

Foto 2, 6, 8 og 12 er af Mette-Sofie Ambeck. De øvrige er af Lilli Riget/Bent Jørgensen.

Bogbind af menneskehud

– antropodermisk indbinding

Ove Hagelin fra Hagströmerbiblioteket, Karolinska Institutet, Stockholm, har med interesse læst min artikel om *Bogbind af menneskehud* (i NfB, årg. 30, nr. 1 (2011)) og har derefter sendt mig følgende mail:

Lilli,
F.d. riksbibliotekarien & riksarkivaren, Tomas Lidman, skickade mig Nyt for Bogvenner, med Din artikel om antropodermisk inbinding, då han kände till att jag inskaffat en dansk bok till Hagströmerbiblioteket bunden i människoskinn.

BREHM, A.E. *Menneskeaberne*. Med Tillæg: Nyere Iakttagelser over Menneskeaber. Udgivet af Carl Neumann. Oversat af J.P. Kryger. København, Dantzer & Stanges Forlag, 1923.

8vo – 240 x 160 mm. Pp 192. Plates. Originalomslag medbundet med foto av uppstoppad gorilla på främre omslaget
Spine with white human skin, covering 3 cm into the covers, red morocco spine label, gilt lettering, red marbled boards..

Inskrift på främre försatts: (1932?)
Denna bok er indbundet i menneskehud. Det er skinnit av en gammel fange som frivillig har skjänkat det til en ung laege. Boken er bundet hos A.F. Jansen Oslo.

Til min ven H. Nyström med venlig hilsen A. Jansen.

Proveniens:
Exlibris: Norges Riksarkiv
Exlibris: Styret for det Industrielle Rettsvern
Exlibris (med elefant och apor): Anders Nyström (Nyström & Lewin bokbinderi)

Stämpel: Svinesund Toll
Antikvariat Thulin & Ohlson köpte Nyströms boksamling.
Jonny Casino, (samlare av trolleriböcker)
Styrbjörn Öhman Antikvariat, Göteborg

Hagströmerbiblioteket är ett av de främsta medicinhistoriska biblioteken och jag inköpte denna bok, som jag tycker passar på ett medicinhistoriskt bokmuseum. Medicinsk expertis på Karolinska Institutet har examinerat skinnit och konstaterat att det är från människa.

De referenser jag har till böcker bundna i människoskinn är:

BLUMENTHAL, Walter Hart, 'Not for the thin.skinned', pp 76-93 i An Olio Bookens' Bedlam of Literary Oddities. New Brunswick, Rutgers University Press, 1955.

JACKSON, Holbrök, 'Books bound in Human Skin' pp 13-18 in TARG, William (ed.) Carrousel for Bibliophiles. New York, Ph. C. Duchnes, 1947.

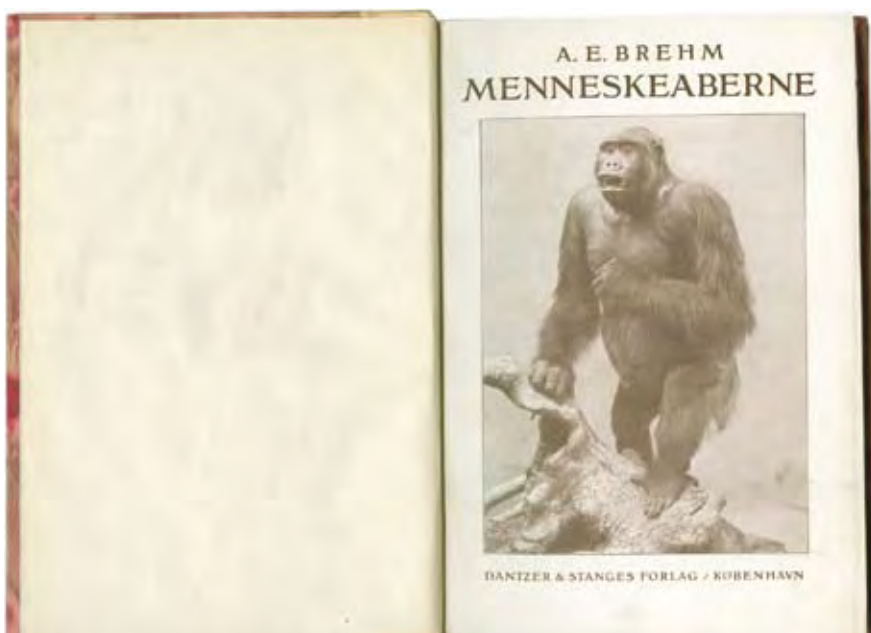
Jag har med stort intresse läst Din artikel. Vesalius-bandet var extra intressant att få se färgbild av. Vi har första upplagan, Basel, 1543, och även Venedig, 1568. I slutet på Din artikel anger Du att Dina referenser kan fås ved henvendelse. Jag tar tacksamt emot alla referenser.

Med bästa hälsningar,
Ove

/lr

Perm, forsats- og titelblad fra publikationen *Menneskeaberne* af A.E. Brehm (Kbh. 1923)

Diamantboghandlen lukker

For nogle måneder siden meddelte boghandler Taimi Grønborg, at firmaet havde besluttet at lukke Diamantboghandlen pr. 30.09.11 og inviterede til afskedsreception.

Det er desværre ikke den første boghandel (inden for rammerne af en kulturinstitution), der har fundet et misforhold mellem arbejdsmængde og indtjening og derfor valgt at bruge tiden på andre akti-

viteter inden for bogverdenen. Diamantboghandlen har været en fornøjelse at komme i.

Fra FfB takker vi varmt Taimi for støtte og interesse, især ved den årlige januarfremvisning af *Årets Bedste Bogarbejde* og for den etablerede rabatordning for FfB's medlemmer. Samtidig ønsker vi firmaet Fidelis ApS alt godt fremover.

/bj+lr

Udstilling af Årets Bedste Bogarbejde 2010

12.10. - 16.10.2011

Book Art International
Frankfurt am Main

12.09. - 23.10.2011

Danmarks Mediemuseum
Odense, sammen med Type
Impressions 03.09. - 20.11.2011
se www.brandts.dk

29.10.2011

Litteraturfestival ORD I NORD
Skørping

11.11. - 13.11.2011

BogForum, København

19.11. - 31.12.2011

Industrimuseet, Horsens

Januar 2012

Midtjysk Afdeling, Aarhus

Nyt for Bogvenner

Medlemsbladet NfB vil fremdeles udkomme uregelmæssigt.

Vi modtager gerne medlemsbidrag - også af debatagtig karakter!

Indsendelse af stof kan løbende ske til sekretariatet,
lilli.riget@stofanet.dk eller
bent_jorgensen@stofanet.dk

Mailadresser

Foreningen vil stadig gerne have så mange mailadresser som muligt. Send din mailadresse til lilli.riget@stofanet.dk, hvis det ikke allerede er gjort!

Nyt fra lokalafdelingerne

findes på www.boghaandvaerk.dk under *Nyt for Bogvenner*, *Aktuelt fra lokalafdelingerne*. De enkelte afdelinger vil fortsat sende direkte besked ud om arrangementer o.a. Også derfor er mailadressen vigtig.

Kontingent

Kontingentet for kalenderåret 2011 er fortsat kr.

- 450,- for ordinært medlemskab
- 350,- for pensionister
- 300,- for studerende
- 1.100,- for firmamedlemmer (får to eksemplarer af samtlige udgivelser)
- + 150,- i portotillæg for medlemmer uden for Danmark

Skyldigt kontingent bedes indbetalt senest 18.11.2011.

Bent Jørgensen, kasserer
bent_jorgensen@stofanet.dk

Copyright

Redaktionen har bestræbt sig på at kontakte alle retmæssige indehavere af copyright.

Såfremt redaktionen har krænkelse ophavsretten, er det sket utilsigtet og uden forsæt.

Nyt for Bogvenner nr. 2 · 2011

Redaktion:

Bent Jørgensen & Lilli Riget
Forening for Boghaandværk
Sekretariatet
Hvedevænget 5
9000 Aalborg
tlf. 3295 8515
torsdage kl. 10 - 12.30
lilli.riget@stofanet.dk
boghaandvaerk@stofanet.dk

Layout: grafiker Claus Fenger
claus@fengergrafik.dk
Skrift: Legacy Serif & Sans
Tryk: Arco Grafisk A/S, Skive
www.arcografisk.dk
Papir: Silk, 115 g

ISSN 0109-0008

© Forening for Boghaandværk
www.boghaandvaerk.dk